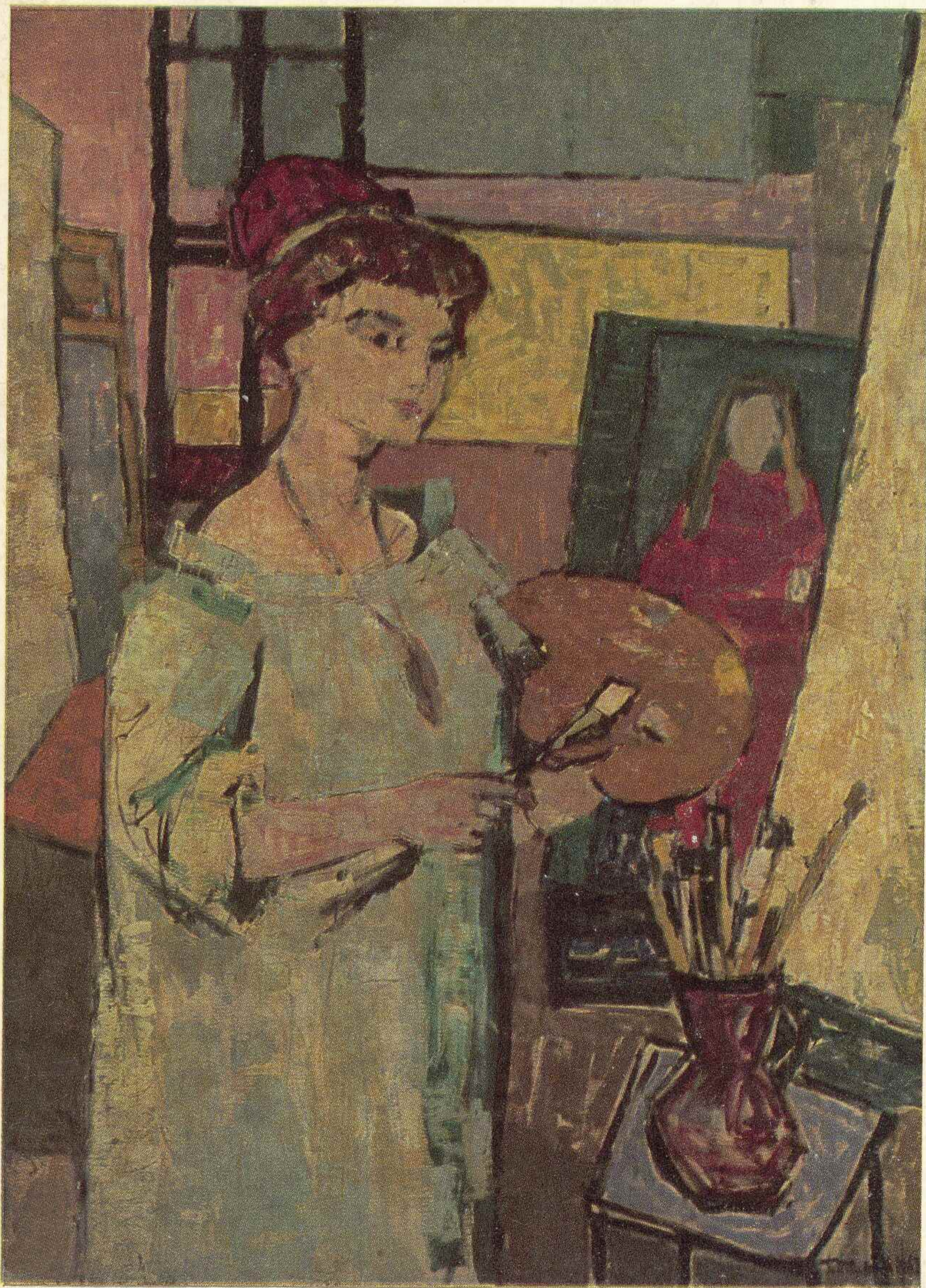

1184

TEODOZJA MŁYNNARSKA

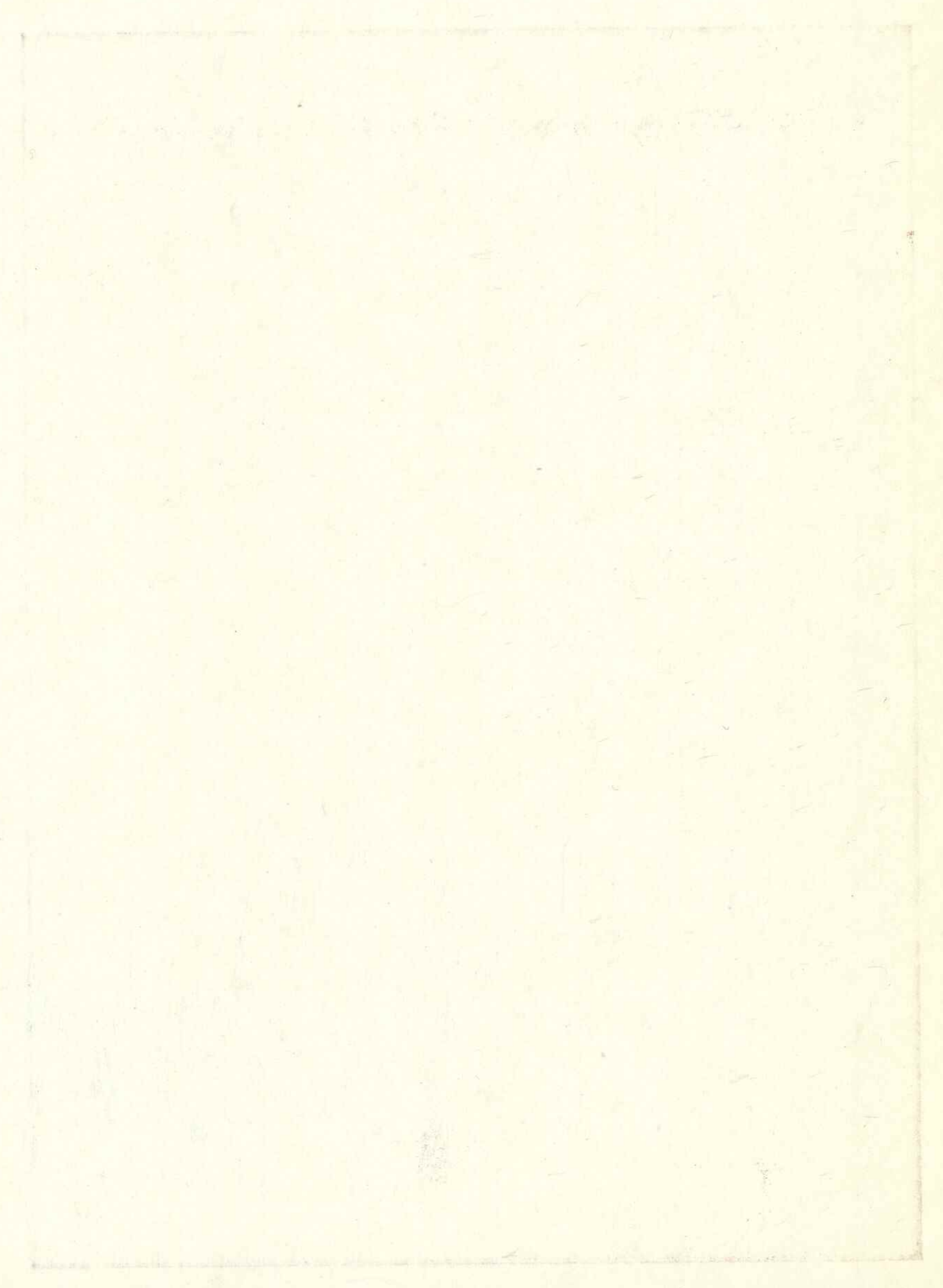
1922 — 1981

MALARSTWO

TEODONIA

TEODONIA

M

TEODOZJA MŁYNARSKA

Autoportret, 1959,
poz. kat. 3

Oddać się sztuce,
Oddać jej serce...
Uczucie ludzkie, wielkie
włać w nią.
I wytrwać choć w cierpieniu,
Skupić się, pracować,
Walczyć — zwyciężać.

Teodozja Młynarska

Warszawa, dnia 11 maja 1951

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI

CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

Warszawa „Zachęta” pl. Małachowskiego 3

TEODOZJA MŁYNARSKA

1922—1981

MALARSTWO

MAJ 1984

Projekt plakatu i opracowanie graficzne katalogu: Juliusz Puchalski.

Opracowania i redakcja: Helena Sztustakowska

Redaktor techniczny: Mirosław Winiarek

Zdjęcia czarno-białe: T. Chetmoński, Zb. Gudanowicz, W. Rolke, K.J. Jackowski, J. Sapa i in.

Zdjęcia barwne: Anna Pietrzak-Bartos i Teresa Żółtowska (poz. kat 32)

Wydawca: Centralne Biuro Wystaw Artystycznych

Na okładce: Studium (Autoportret), 1962, poz. kat. 18

Na plakacie: Martwa natura z rzeźbą, 1978 (poza katalogiem)

Cena: 65,— zł

WDA — Zakład Typograficzny, z. 3960 n. 400, M-65

O Teodozji Młynarskiej zwykło się mówić, że była postacią barwną. Określenie to na pozór zgodne z prawdą, okaże się mało użyteczne, gdy zechcemy bliżej poznać prawdę o zmarłej przed paru laty artystce.

Urodzona w górniczej rodzinie Zagłębia dojrzała i dorosła w najcięższych latach hitlerowskiej okupacji, w atmosferze poniewierki i zaszczucia, które nękały naród polski. Burzliwy temperament i niespożyta energia życiowa pozwoliły Teodozji uodpornić się na nieszczęśliwe wydarzenia, których była świadkiem naocznym, na ponoszone klęski, którym wraz z innymi stawiała czoła w ruchu oporu. Reagowała przeciwności losu spontanicznie, głęboko przekonana o swojej racji i o tym, że jej działanie jest i będzie powszechnie aprobowane.

Taką pozostała do końca swych dni. Brała na siebie odpowiedzialność za ryzykowne inicjatywy i, rzecz jasna, myliła się nieraz. Jednakże nie podejmuję się dziś bezstronnie ocenić wyników jej rozległej i nieustrudzonej aktywności: jako bojownika o wyzwolenie kraju i o szczęśliwą przyszłość Ludowej Polski; jako żony artysty i jako matki, której rodzinna ofiarność mogłaby wypełnić całe życie niejednej, dzielnej kobiety; jako artystki wreszcie, której częściową spuścizną możemy oglądać na tej wystawie.

Nie natrafimy w tym malarstwie na widomy ślad życiowych dramatów artystki. Jestem raczej skłonna przypuszczać, że w sztuce szukała przed nimi schronienia, że „uciekała w malarstwo” przed deprymującą udreńką codzienności. Tym przede wszystkim próbuję wytłumaczyć zdumiewająco pogodny nastrój emanujący z całego pokazu, nastrój życzliwości graniczącej nieraz z naiwną ufnością, jaką artystka darzy świat otaczający...

Jest to świat zmysłowej harmonii barw, obok prowokacyjnych i wyszukanych asonansów, którymi malarka zastępuje konflikty duchowe, zwłaszcza gdy zadaniem jest portret. Portret jest dla niej motywem szczególnie atrakcyjnym. Sprawność rysunkowa pozwala jej szybko przejść do realizacji

obrazu: zaatakować istotne osobiste cechy modelu, zaaranżować odpowiadający mu klimat kolorystyczny itp. W jej portretach, jak w zwierciadle, znajduję odbicie rozterek, z którymi malarka nie zawsze daje sobie radę. W nawale stałych obowiązków i dobrowolnych zobowiązań na malowanie zostaje jej zbyt mało czasu. Często wyczuwa się owo „doskakiwanie” do sztalug, gorączkowy pośpiech i — czego mi najbardziej szkoda — zniechęcenie. Wytropiłam to zniechęcenie w kilku bezbłędnie z szerokim gestem malarskim zakomponowanych portretach (jedno i kilkupostaciowych) nie dokończonych, jak sądzę, z powodu nagłej przerwy w pracy. Nie powracała do nich więcej, wątek się urwał...

Dekoracyjne malarstwo Młynarskiej z natury swej nie znosi głębi, światłocienia, przestrzenności walorowej. Dopatruję się w tym głównej przyczyny stosunkowo małego zainteresowania artystki tematyką pejzażową. Krajobraz pojawia się czasem w bardzo ciekawych kompozycjach z Huty Katowice i innych, lecz w charakterze tła lub akompaniamentu do wiodącego motywu obrazu.

Wygrywają natomiast na tej dekoracyjności dużych rozmiarów martwe natury, wyjątkowo oryginalne: piętrzone pionowo, budowane z form uogólnionych, przenikających się płynnie, dźwięczne w kolorze, czasem zaskakujące przemyślanym rozrzutem drobnych akcentów soczystego fioleto lub zieleni. W obrazach tych, świadomie czy nie, artystka szuka oparcia w malarstwie renesansu z okresu jego świetności, kiedy pojęcie sztuki było z pięknem utożsamiane.

I nie była to chyba przygodna fascynacja twórcza. Artystka wierzyła w ziszczenie swoich ideałów sprawiedliwości społecznej, nie ustępując przeciwnictwom. Przez długie lata tworzyła obraz JUTRA wolnego od konfliktów i walczyła o to jutro z całym samozaparciem. Echo tej wiary powraca w udostępnionej nam puściźnie malarskiej Teodozji Młynarskiej.

Helena Krajewska

ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE

Ziemi matczyna, czarna,
śląska

Ziemi Zagłębia, czarnego
kamienia kołysko,

O jakże piękną falujesz się
wstęgą

Jak twarda twej piersi
pokrywa,

zmarszczona, poryta.

Ziemi harda, śląska

Szara, przebogata

Pod twej skorupy

siermięgą

Kryją się skarby, buchają

plamienie

potęgi twej, piękna twego.

Ziemi czarna, śląska

Od hałd żuźlowych poryta

Lochem szybów zwiercona

Rudera domostw zgarbiona

Taka nędzna na zewnątrz

A taka w sercu bogata.

Czuję cię ziemi falująca

piersią olbrzyma,

Jak sięgasz ręką nieba,

I chmur zasłoną czoło

pokrywasz,

Słyszę twój śpiew

najpiękniejszy,

którym kołyszysz drzewa.

Dobywasz z wnętrza

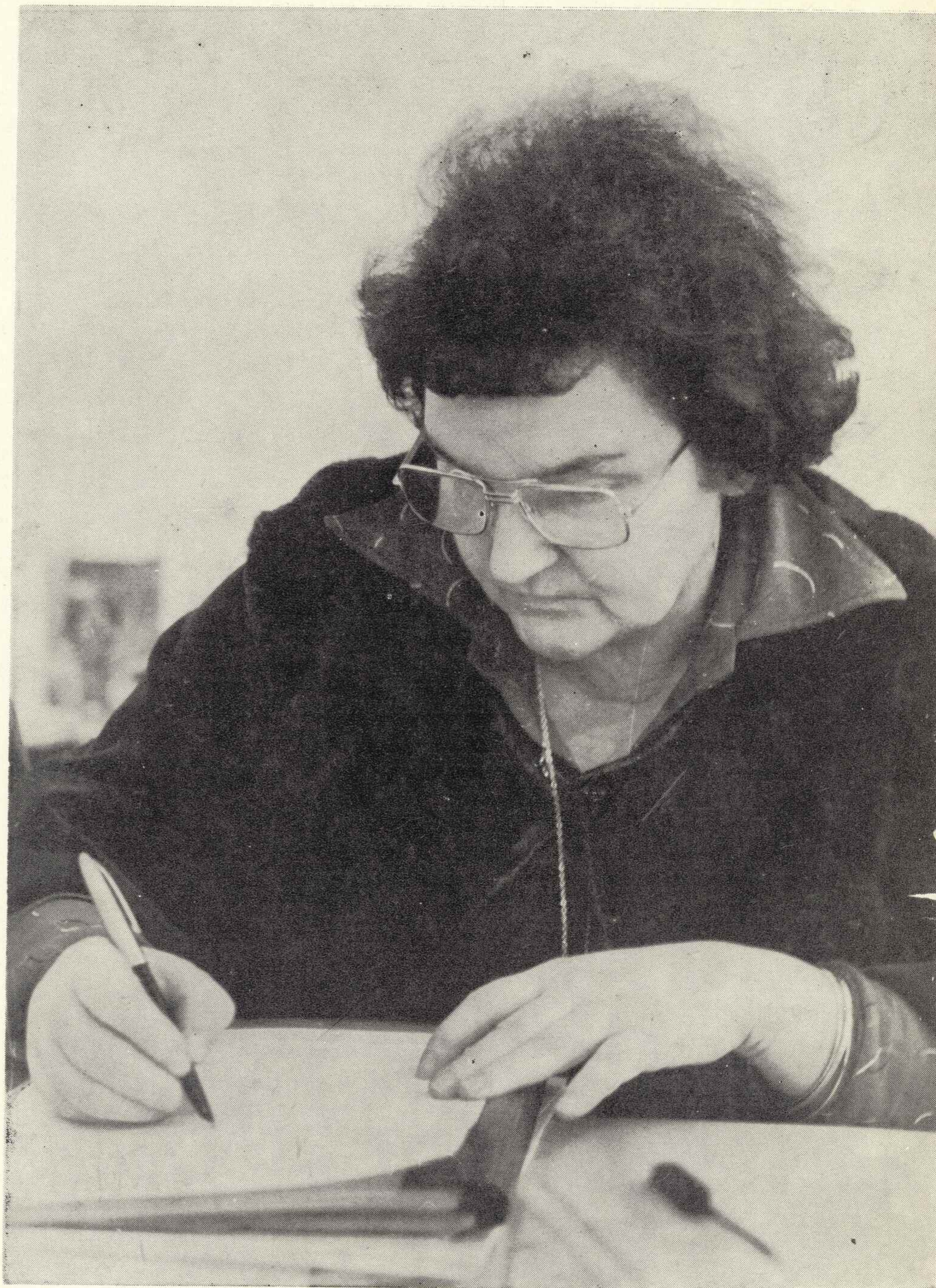
czucia

Nagością myśli obnażasz

i każesz być sobą.

Teodozja Młynarska

Warszawa 1965

Moment wyczekiwania, 1961,
poz. kat. 14

Nota biograficzna

Teodozja Młynarska ur. 15 września 1922 r. w Gołonogu (Dąbrowa Górnicza III), zm. 28 czerwca 1981 r. w Warszawie. Ojciec Wacław Czeladka hutnik i górnik, zakładnik w czasie okupacji, zginął w obozie koncentracyjnym w Gross-Rosen; Matka Julia z domu Nowak. W okresie okupacji w l. 1943—1944 uczestniczyła w ruchu oporu. Po wyzwoleniu od 1945 r. pracowała w Milicji Obywatelskiej w Komendzie Wojewódzkiej w Krakowie, w stopniu kapitana prowadziła sprawy polityczno-wychowawcze i jako plastyk wykonywała dekoracje okolicznościowe. Równocześnie w 1945 r. rozpoczęła studia początkowo jako wolny słuchacz na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u prof. Hanny Rudzkiej-Cybis, Czesława Rzepińskiego i Adama Marczyńskiego. Od 1949 r. po ukończeniu Prywatnego Gimnazjum i Liceum TUR jako studentka zwyczajna. W okresie studiów działała w ruchu młodzieżowym jako Instruktor Wydziału Studenckiego Zarządu Wojewódzkiego ZMP. Uczestniczyła jako delegat ZMP do władz Senatu uczelni: ASP, UJ i AGH. Studia w krakowskiej ASP ukończyła w 1950 r. Uzyskała, obok specjalizacji w zakresie malarstwa, prawo nauczania rysunku w szkołach średnich. W roku akademickim 1950—1951 była asystentem na Wydziale Malarstwa ASP w Krakowie. Następnie (1951—1952) kontynuowała studia na Wydziale Malarstwa ASP w Warszawie. Dyplom u prof. Edwarda Kokoszki uzyskała w 1953 r. Równocześnie pracowała w charakterze asystenta w Pracowni Malarstwa PSP w Warszawie. W latach 1955—1956 uczyła rysunku w Państwowym Liceum Technik Plastycznych w Warszawie, a w latach od 1956 do 1957 była kierownikiem artystycznym Ogniska Plastycznego w Pałacu Młodzieży (PKiN) w Warszawie. Pełniła funkcje we władzach Okręgu Warszawskiego ZPAP w latach 1962—1967 jako przewodnicząca Komisji Informacyjno-Bytowej a w l. 1970—1972 przewodnicząca Komisji Rewizyjnej. Była inicjatorką i współorganizatorką pleneru w Hucie Warszawa. Odbyła podróże artystyczne: Wielka Brytania 1959, 1967; Francja 1965—1966; Włochy 1970; Rumunia, Bułgaria 1973; ZSRR 1974.

Tematykę jej obrazów sztalugowych stanowiły kompozycje poświęcone ludziom pracy (górnicy, hutnicy), wojsko, świat dziecka, portrety i martwe natury. Wraz z mężem Józefem Młynarskim pro-

jektowała i wykonywała malarstwo miniaturowe na porcelanie (amfory, zestawy ceramiczne, serwisy o tematyce „Pejzaże warszawskie” i in). Większość z nich wykonana na zamówienie Prezydium Rady Ministrów przekazana została przedstawicielom rządów: Francji, Belgii, Japonii, Indii, Wielkiej Brytanii, USA i ZSRR. Od 1962 r. była członkiem Grupy Realistów. Autorka wierszy i wspomnień, brała udział w konkursach literackich, w jednym z nich w 1962 r. uzyskała wyróżnienie.

Miała kilka wystaw indywidualnych wraz z Józefem Młynarskim; uczestniczyła w wystawach zbiorowych:

- 1952** Międzynarodowa wystawa malarstwa z okazji Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów, Berlin — wyróżnienie (z J. Młynarskim)
V Wystawa Okręgu Warszawskiego ZPAP, Warszawa Zachęta
- 1957** Ogólnopolska wystawa plastyki, Radom Muzeum Miejskie
- 1958** VIII Wystawa Okręgu Warszawskiego ZPAP, Malarstwo, grafika, Warszawa Zachęta
- 1960** Wystawa indywidualna, Dąbrowa Górnicza Dom Kultury „Zagłębie”
- 1961** Wystawa indywidualna, Katowice BWA
- 1961—1962** Polskie Dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL. Wystawa malarstwa, Warszawa Muzeum Narodowe
- 1962** I Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, Szczecin Zamek
Warszawa w sztuce, Warszawa PKiN
Wystawa prac 25 malarzy realistów, Warszawa Zachęta
IX Wystawa malarstwa i grafiki Warszawskiego Okręgu ZPAP, Warszawa Zachęta
- 1963** Wystawa prac 30 malarzy realistów, Warszawa Zachęta
- 1964** 10 Wystawa Okręgu Warszawskiego ZPAP, Warszawa Zachęta
Wystawa indywidualna, Warszawa Centralny Klub Oficera KBW
Warszawa w sztuce, Warszawa Zachęta
Wystawa prac konkursowych „Człowiek i praca w Polsce Ludowej” w malarstwie, rzeźbie i grafice, Warszawa Dom Chłopa
- 1965** Wystawa indywidualna, Bangauer (Szkocja) 20 lat PRL w twórczości plastycznej. Wystawa malarstwa, Warszawa Zachęta
III Wystawa prac malarzy realistów, Warszawa Zachęta

Wystawa darów dla szkoły 1000-lecia J. Bruna w Skołyszewie, Łańcut

- 1966** 3 Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, Szczecin Zamek
Warszawa w sztuce, Warszawa
IV Wystawa malarzy realistów, Warszawa Zachęta
- 1967** Wystawa indywidualna, Edynburg The Traverse Gallery Lawnmarket
Wystawa indywidualna, Glasgow Scottish-Polish Cultural Association Citizen's Theatre
Wystawa prac malarzy realistów, Rzeszów Dom Sztuki
Wystawa 50-lecia Rewolucji Październikowej, Warszawa
Ogólnopolska wystawa malarstwa II jesienne konfrontacje, Rzeszów Dom Sztuki
V Wystawa prac malarzy realistów, Warszawa Zachęta
- 1968** Wieś w malarstwie, Warszawa Dom Chłopa
VI Wystawa prac malarzy realistów, Warszawa Zachęta
IV Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, Szczecin Zamek
- 1969** VII Wystawa prac malarzy realistów, Warszawa Zachęta
Wystawa „Portret”, Warszawa Galeria Sztuki MDM
Wystawa grupy polskich malarzy realistów, Moskwa
- 1970** VIII Wystawa prac Grupy Realistów, Warszawa Zachęta
Warszawa w sztuce, Warszawa
- 1971** Warszawa we współczesnym malarstwie polskim, Budapeszt
Wystawa malarstwa i grafiki, Berlin
Wystawa Grupy Realistów, Vallekilde (Dania)
- 1972** IV Ogólnopolski plener przemysłowy na Śląsku, Katowice
13 Wystawa malarstwa, grafiki i rysunku Okręgu Warszawskiego ZPAP, Warszawa Zachęta
IX Wystawa prac Grupy Realistów, Warszawa Zachęta
- 1974** X Wystawa prac Grupy Realistów, Warszawa Zachęta
- 1975** 30 rocznica zwycięstwa nad faszyzmem w twórczości plastycznej, Warszawa Zachęta

Wystawa indywidualna, Warszawa Klub Garnizonowy Domu Wojska Polskiego

- 1976** W kręgu realizmu. XI Krajowa wystawa prac Grupy Realistów, Warszawa Zachęta
Warszawa XXX (w ramach Dni Warszawy), Berlin
- 1977** Warszawa w sztuce, Warszawa WAREXPO Kraj Rad w warszawskiej plastyce. Wystawa zorganizowana z okazji „Dni Moskwy” w Warszawie oraz XXXII Rocznicy wyzwolenia Warszawy, Warszawa DAP
„Dziecko w sztuce”, Zamość BWA
- 1978** Huta Warszawa. „Plener 77”. Malarstwo, grafika, rzeźba, Warszawa, Huta Warszawa 35 lat LWP. „Wojsko w życiu Ojczyzny”, Warszawa Zachęta

Odnaczona Brązowym i Srebrnym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju 1973, 1979; Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury, 1978. Otrzymała Dyplom CRZZ za upowszechnianie kultury, 1962.

Prace w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, MHPRR w Warszawie, Muzeum w Chorzowie, GZPWP w Warszawie, instytucji państwowych, Centrum Zdrowia Dziecka w Międzylesiu, i in. oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Bibliografia

Opracowania ogólne, prasa

- Artyści plastycy Okręgu Warszawskiego ZPAP 1945—1970. Słownik biograficzny, Warszawa 1972, s. 376
- Urazowa L., Józef i Teodozja Młynarskij w: Polskije chudożniki realisty. Tworczestwo Gruppy realistow, Moskwa 1979, s. 102—107
- Rocznik Centralnego Biura Wystaw Artystycznych 1958, Warszawa 1963, s. 146
- Rocznik CBWA 1959—1961, Warszawa 1965, s. 300
- Rocznik CBWA 1962, Warszawa 1966, s. 262
- Rocznik CBWA 1965—1967, Warszawa 1973, s. 779
- Rocznik CBWA 1968—1970, Warszawa 1980, s. 710
- WaMo, Stolica, 6 IV 1958, nr 14
nie sygn., Wystawa prac T. i J. Młynarskich, Trybuna Robotnicza 13 IX 1960, nr 218, 1 il.
(WaMo), Stolica, 25 IX 1960, nr 39, 1 il.
(ka), Wystawy w Dąbrowie, Stolica, 25 IX 1960,

nr 39

- Taczánowska M., Z galerii. Rzeczywistość namalowana, Głos Pracy, 15 X 1963, nr 246, 1 il.
Z wystawy realistów, Express Wieczorny, 8 X 1963, nr 239, 1 il.
Wystawa polskich malarzy realistów, Dziennik Wieczorny (Bydgoszcz) 9 X 1963, nr 238
7 Dni w Polsce, 27 X 1963, nr 43, 1 il.
Florczak Z., Wystawa 25 malarzy realistów, Przegląd Artystyczny 1963, nr 1 (11)
Grabowski L., „Realisci” w Zachęcie, Kultura, 3 XI 1963, nr 21
(k), Wystawa malarska w CDO KBW, Żołnierz Wolności, 10 III 1964, nr 59
Express Wieczorny, 13 III 1964, nr 63
Życie Warszawy, 13 III 1964, nr 63
(d), Pożyteczna inicjatywa, Na Straży (Tygodnik Żołnierzy KBW), 5 IV 1964, nr 14
Klaczyński Z., Dyskusja, Przegląd Artystyczny 1964, nr 1
Garztecka E., Wystawy i wystawki, Trybuna Ludu, 11 IV 1964, nr 100
(PAP), Malarze realiści w Zachęcie, Życie Warszawy, 8 II 1966, nr 33
Exhibition of Paintings, Polish Facts and Figures, 15 IV 1967, nr 809, 1 fot.
The Scotsman, 30 I 1967, nr 38.588
Polish depths and shallows, The Glasgow Herald, 26 I 1967, 1 il.
Kraśńska A. Trzy wystawy, Za i Przeciw, 2 IV 1967, nr 14(523) 1 il.
(A), Całe społeczeństwo świadczy na budowę Centrum Zdrowia Dziecka, Sztandar Młodych 6 II 1968, nr 40 (5543)
Zielińska K., Romantyczni realiści, Żołnierz Wolności, 29 X 1975, nr 253, 1 il.
(w), Malarstwo T. i J. Młynarskich, Życie Warszawy, 12 XI 1975, nr 261
(w), Plastycy warszawscy dla swojego miasta, Express Wieczorny, 21 XI 1975, nr 255
(Kn), Malarze ludziom pracy, Stolica, 30 XI 1975, nr 48
Dąbrowska Z. Portrety twórców, Żołnierz Polski, 21 XII 1975, nr 51, 1 fot., 3 il.
25-lecie twórczestwa Teodozji i Józefa Młynarskich, Iskustwo, 1976, nr 10, 1 il.
Poswajszczajetsa raboczemu kłassu Polszy, Iskustwo, 1977, nr 10
Uramowski J., Poezja ludzkiej pracy, Głos Huty Katowice, X 1977, nr 40(85), 1 fot.

Zielińska K., Hutnicza szychta Teodozji i Józefa Młynarskich, *Żołnierz Wolności*, 27 XII 1977, nr 304, 1 fot.

(mk), Pierwsza w Polsce przyzakładowa galeria sztuki w Hucie Warszawa, *Express Wieczorny*, 16 I 1978, nr 12

Trojanowski G., W pejzażu huty, *Żołnierz Polski*, 29 I 1978, nr 4, 1 fot. 1 repr.

1 il. na okładce, *Płomienie*, 1978, nr 2

Urazowa L., Romantyzm truda i mieczy, *Sowieckaja Kultura*, 13 I 1978, nr 10, 1 fot.

Baziuk-Płaska G., Kultura w hucie, *Hutnik Warszawski*, 17 II 1978, nr 2(519), 1 fot.

(jur), Malarski zapis, *Głos Huty Katowice*, 31 X 1978, nr 44(188)

(zar), W roku jubileuszu 35-lecia. Cenny dar dla ludowego Wojska Polskiego, *Żołnierz Wolności*, 11—12 XI 1978, nr 268, 1 fot.

Trojanowski G., Bo urzekła ich ta żołnierska ofiarość, *Żołnierz Polski*, 21 I 1979, nr 3, 1 fot.

Lubiejewska A., W Dąbrowie Górniczej rosną aspiracje kulturalne, *Życie Warszawy*, 11—12 VIII 1979, nr 187

Katalogi wystaw

V Wystawa Okręgu Warszawskiego ZPAP. Malarstwo, rzeźba, grafika, listopad-grudzień 1954, wstęp E. Stec, spis prac, poz. kat. 163, Warszawa 1954

Ogólnopolska wystawa plastyki, spis prac, poz. kat. 119, Radom 1957

VIII Wystawa Okręgu Warszawskiego ZPAP. Malarstwo, grafika, spis prac, poz. kat. 120, Warszawa 1958

Teodozja i Józef Młynarscy, zamiast wstępu wiersz Teodozji Młynarskiej „Świat stworzyć można”, nota biogr., spis prac, poz. kat. 1—35, (Katowice 1960), 3 il.

Polskie dzieło plastyczne w XV-lecie PRL. Wystawa malarstwa, wstęp K. Piwocki, nota biogr., spis prac, poz. kat. 496, Warszawa 1961

I Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, wstępy J. Baran, H. Anders, nota biogr., spis prac, poz. kat. 247, Szczecin 1962

Wystawa prac 25 malarzy realistów, wstęp nie sygn., nota biogr. spis prac, poz. kat. 98—106, Warszawa 1962, 1 il.

IX Wystawa malarstwa i grafiki Warszawskiego Okręgu ZPAP, wstęp nie sygn., spis prac, poz. kat. 189, Warszawa 1962

Katalog wystawy „Warszawa w sztuce”, wstęp

Zarządu Okręgu Warszawskiego ZPAP, spis prac, poz. kat. 77, Warszawa 1962

Wystawa prac 30 malarzy realistów, wstęp nie sygn., nota biogr, spis prac, poz. kat. 154—163, Warszawa 1963

10 Wystawa malarstwa Warszawskiego Okręgu ZPAP, wstęp M. Walicki, spis prac, poz. kat. 168—169, Warszawa 1964

Wystawa prac konkursowych „Człowiek i praca w Polsce Ludowej w malarstwie, rzeźbie i grafice”, wstęp S. Zaczniuk, poz. kat. 89, Warszawa 1964

Warszawa w sztuce, wstęp J. Sempoliński, spis prac, poz. kat. 143—144, Warszawa 1964

Teodozja i Józef Młynarscy Malarstwo, nota biogr., spis prac, poz. kat. 1—10, Warszawa 1964

3 Wystawa prac malarzy realistów, wstęp nie sygn., nota biogr., spis prac, poz. kat. 142—151, 1 il., Warszawa 1965

20 lat PRL w twórczości plastycznej. Wystawa malarstwa, wstęp nie sygn., nota biogr., spis prac, poz. kat. 164, Warszawa 1965

Wystawa darów dla szkoły 1000-lecia im. J. Bruna w Skołoszewie, spis prac, Łańcut 1965

3 Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, wstępy: Komitet Organizacyjny, E. Garztecka, nota biogr., poz. kat. 234, Szczecin 1966

IV Wystawa prac malarzy realistów, wstępy nie sygn., Anna Trojanowska, nota biogr., spis prac, poz. kat. 100—108, Warszawa 1966, 1 il.

Wystawa prac malarzy realistów, wstęp nie sygn., spis prac, poz. kat. 30, Rzeszów 1967

Józef Młynarski, Teodozja Młynarska, nota biogr., spis prac, poz. kat. 1—16, 1 fot., 1 repr., Edynburg 1967

Ogólnopolska wystawa malarstwa II Jesienne konfrontacje, wstęp J. Madeyski, nota biogr., 1 repr. (Rzeszów 1967?)

V Wystawa prac malarzy realistów, wstęp nie sygn., wiersz Marcela Gromaire'a, poz. kat. 98—104, 1 il., Warszawa 1967

Exhibition of paintings by two Polish Artists Józef Młynarski, Teodozja Młynarska, nota biogr., 1 fot., Glasgow 1967

VI Wystawa prac malarzy realistów, wstęp nie sygn., spis prac, poz. kat. 104—110, 1 il., Warszawa 1968

IV Festiwal polskiego malarstwa współczesnego, wstęp E. Garztecka, nota biogr., poz. kat. 152, Szczecin 1968

Wieś w malarstwie, wstęp E. Garztecka, nota

biogr., spis prac, poz. kat. 64, Warszawa 1968

VII Wystawa prac malarzy realistów, wstęp nie sygn., spis prac, poz. kat. 164—170, 1 il., Warszawa 1969

Portret, wstęp L. Bielska-Tworkowska, spis prac, poz. kat. 36, Warszawa 1969

Wystawka grupy polskich chudoźników-realistów, wstęp nie sygn., nota biogr., spis prac, poz. kat. 48—50, 1 il. (druk Warszawa 1969)

VIII Wystawa prac malarzy realistów, wstęp J.K., spis prac, poz. kat. 118—122, 1 il., Warszawa 1970

Malerei — Grafik, wstęp T. Sowińska, spis prac, poz. kat. 28—29, Berlin 1971, 1 il. (Warszawa 1971)

„Varso” a Mai Lengyel Festészetben, wstęp nie sygn., spis prac, poz. kat. 14, Warszawa 1971

The Realists' group exhibition Poland, wstęp J. Becker, nota biogr., spis prac, poz. kat. 24—25, 1 il. (Vallekilde 1971)

IV Ogólnopolski plener przemysłowy na Śląsku, wstęp B. Surówka, spis prac, poz. kat. nlb 10, Katowice 1972

13 Wystawa malarstwa, grafiki Okręgu Warszawskiego ZPAP, wstęp W. Wierzchowska, spis prac, poz. kat. 115, Warszawa 1972

IX Wystawa prac Grupy Realistów, wstęp J. Becker, nota biograf. spis prac, poz. kat. 1—14, 1 il., Warszawa 1972

X Wystawa prac Grupy Realistów, wstęp J. Becker, spis prac, poz. kat. 1—7, 1 il. Warszawa 1974

30 Rocznica zwycięstwa nad faszyzmem w twórczości plastycznej, wstęp GZP WP, J. Kaczmarek, spis prac, poz. kat. 65, 1 il., Warszawa 1975

Teodozja Młynarska (Józef Młynarski) malarstwo, wstęp B. Henkel, nota biogr., spis prac, poz. kat. 1—27, 5 il., Warszawa 1975

W kręgu realizmu. XI Krajowa wystawa prac grupy realistów, wstęp J. Becker, nota biogr., spis prac, poz. kat. 171—175, 1 il., Warszawa 1976

Warszawa w sztuce, wstęp S.K. Stopczyk, spis prac, poz. kat. 94—96, Warszawa 1977

Kraj Rad w warszawskiej plastyce, spis prac, poz. kat. 1—2, Warszawa 1977

Huta Warszawa — Plener 77, malarstwo, grafika, rzeźba. Wystawa poplenerowa, wstępy J. Karczewski, A. Żurek, S. Król, A. Panecka, nota biogr., 1 fot., 1 il., Warszawa 1978

35 lat LWP. Ogólnopolska wystawa twórczości plastycznej „Wojsko w życiu ojczyzny”, wstęp A. Sroga, spis prac, poz. kat. 61—63, 1 il., Warszawa 1978

Spis prac

1. Barbara, 1958, olej, 51×41
2. Portret młodszej córki, 1958, olej, 50×35
3. Autoportret, 1959, olej, 60×50
4. Forin Bridge-West Side. Edynburg, 1959, olej, 70×100
5. Stare Miasto w Edynburgu, 1959, olej 51×61
6. Drzewa z Clarendon Crescent, 1959, olej, 51×61
7. Scena ze Szkocji, 1959, olej, 51×76
8. Mała Girl, 1960, olej, 100×70
9. Huta Florian, 1960, olej, 67×51
10. Portret robotnika, 1960, olej, 61×51
11. Pod parasolem, 1960, olej, 61×51
12. Autoportret błękitny, 1960, olej, 61×51
13. Wodziarz, 1960, olej, 67×52
14. Moment wyczekiwania, 1961, olej, 100×81
15. Pejzaż ze Szkocji I, 1961, olej, 50×75
16. Pejzaż ze Szkocji II, 1961, olej, 50×75
17. Czytająca, 1961, olej, 50×70
18. Studium — Autoportret, 1962, olej, 135×100
19. Dzieci na wsi, 1963, olej, 100×80
20. Dzieci w kąpielu, 1963, olej, 135×100
21. Portret córki Oli, 1963, olej, 100×80 wł. p. Aleksandry Ford w Warszawie
22. Harcerka, 1964, olej, 80×65
23. Martwa natura z lalką, 1964, olej, 100×80
24. Basia czytająca z Zosią, 1966, olej, 135×100
25. Studium w pracowni, 1966, olej, 135×100
26. Dziewczynki, 1966, olej, 135×100 wł. Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego
27. Pejzaż ze Szkocji III, 1966, olej, 51×41
28. Pejzaż ze Szkocji IV, 1966, olej, 41×51
29. Pejzaż ze Szkocji V, 1966, olej, 41×51
30. Pejzaż ze Szkocji VI, 1966, olej, 41×51
31. Szkocki las, 1966, olej, 41×51
32. Portret w czerwieni, 1967, olej, 135×100
33. Przyjaźń, 1967, olej, 135×105
34. Portret córki Oli, 1969, olej, 100×70
35. Wiejska gitarzystka, 1969, olej, 100×80 wł. p. Aleksandry Ford w Warszawie
36. Portret Aleksandry F., 1970, olej, 135×100
37. Basia, 1970, olej, 100×80
38. Portret chłopca I, 1970, olej, 51×40
39. Portret chłopca II, 1970, olej, 51×40
40. Martwa natura, 1971, olej, 100×80 wł. p. Aleksandry Ford w Warszawie
41. Autoportret, 1971, olej, 135×100
42. Dziewczynka z truskawką, 1971, olej, 135×100

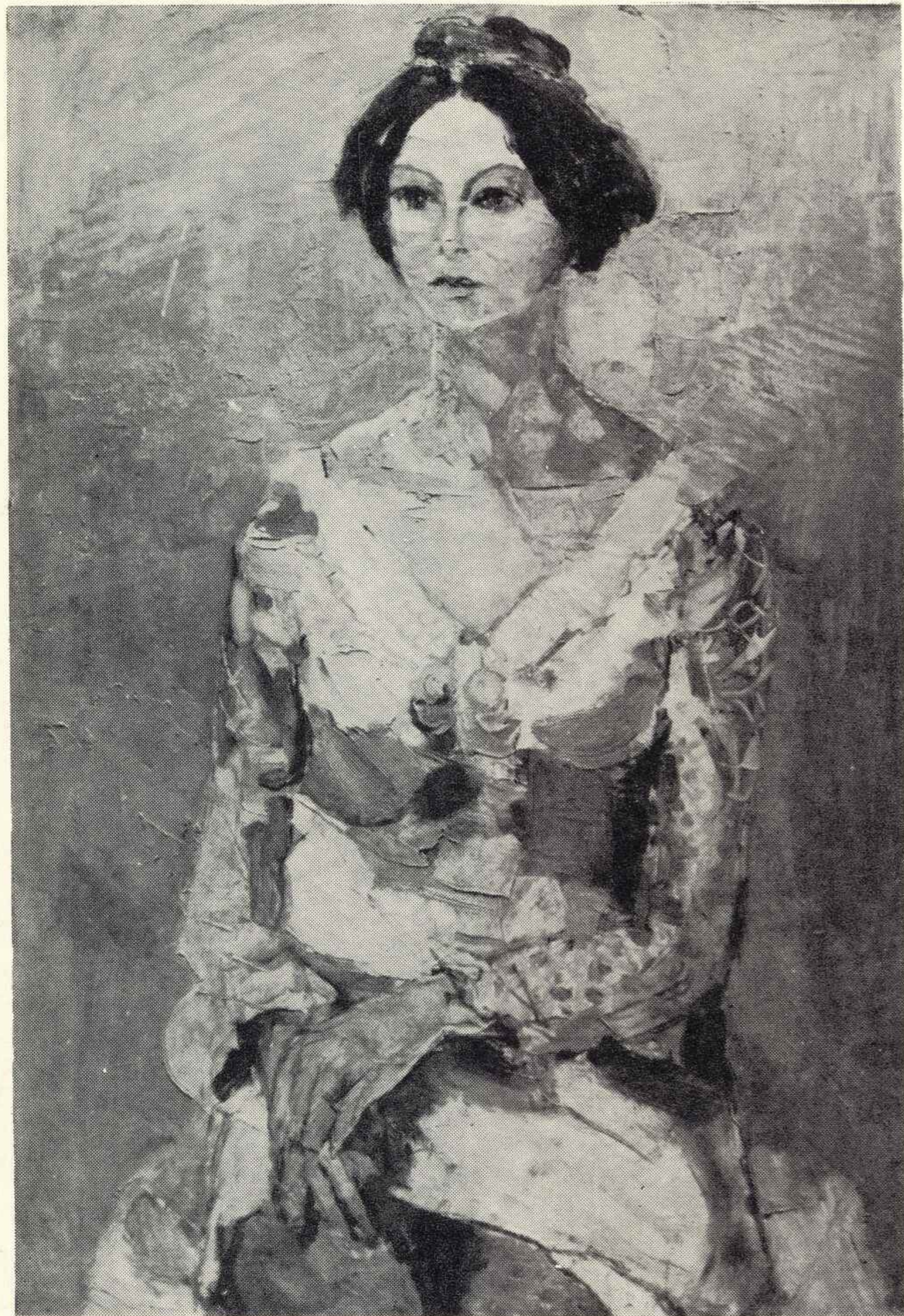
43. Hutnik z martenów, 1971, olej, 100×70
44. Martwa natura, 1971, tempera, 35×25
45. Martwa natura z ananasem, 1971, tempera, 50×35
46. Martwa natura, 1971, tempera, 58×45
47. Dzbanek z kwiatami, 1972, akwarela, 42×30
48. Kwiaty, 1972, akwarela, 35×25
49. Martwa natura z dynią, 1973, olej, 135×100
50. Martwa natura z dzbankiem, 1973, olej, 120×100
51. Martwa natura z kukurydzą, 1973, olej, 120×100
52. Zadumana, 1974, olej, 92×73
53. Martwa natura z owocami, 1974, olej, 135×100
54. Martwa natura I, 1975, olej, 135×105
55. Widok na Kocierz, 1975, olej, 45×61
56. Portret Basi, 1976, olej, 135×105
57. Martwa natura z rzeźbą, 1976, olej, 135×105
58. Studium II, 1976, olej, 135×100
59. Wielki piec Huty Katowice w budowie, 1976, olej, 135×105
60. Hutnik, 1977, olej, 147×114
61. Żołnierz hutnikiem, 1977, olej, 135×105
62. Czerwień stalowni, 1977, olej, 135×105
63. Warszawski hutnik, 1977, olej, 135×105
64. Budowa drugiego wielkiego pieca Huty Katowice, 1978, olej, 135×105
65. Konwerty Huty Katowice — Dzieło żołnierskich rąk, 1978, olej, 135×105
66. Dziewczynka z lalką, 1978, olej, 135×105
67. Pejzaż z okna, 1978, olej, 90×116
68. Robotnicy, 1979, olej, 130×87
69. Róże, 1980, olej, 73×54
70. Studium I, 1980, olej, 81×65
71. Studium II, 1980, olej, 70×61
72. Martwa natura z papryką, 1980, olej, 100×80 wł. p. Aleksandry Ford w Warszawie
73. Huta Katowice, 1980, olej, 114×147 wł. Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego
74. Czołgiści i kosmonauci, 1980, olej, 135×105 wł. Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego

Pejzaż ze Szkocji II, 1961, poz. kat. 16

Portret w czerwieni, 1967, poz. kat. 32

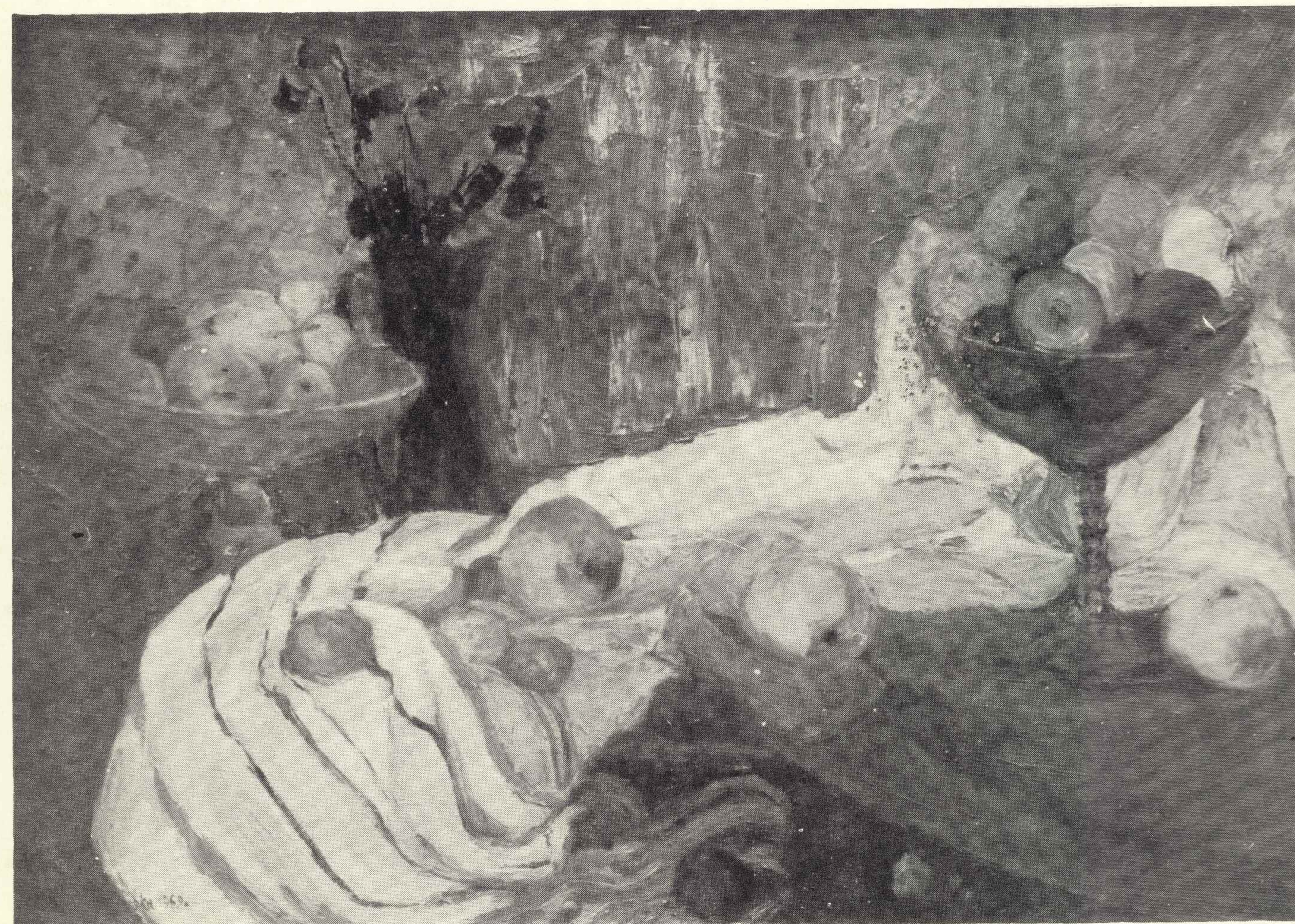

Portret córki Oli, 1963, poz. kat. 21

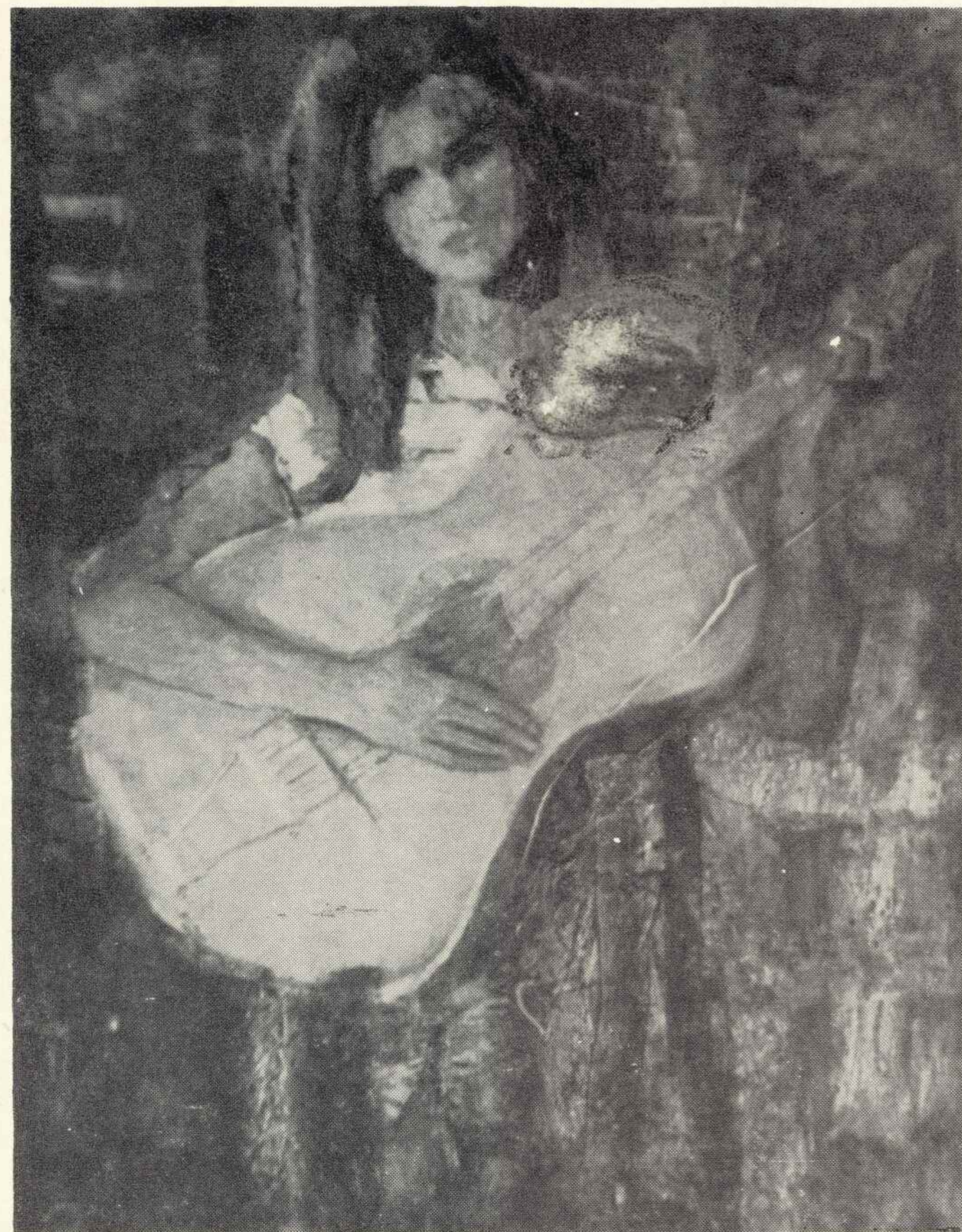
Dziewczynki, 1966, poz. kat. 26

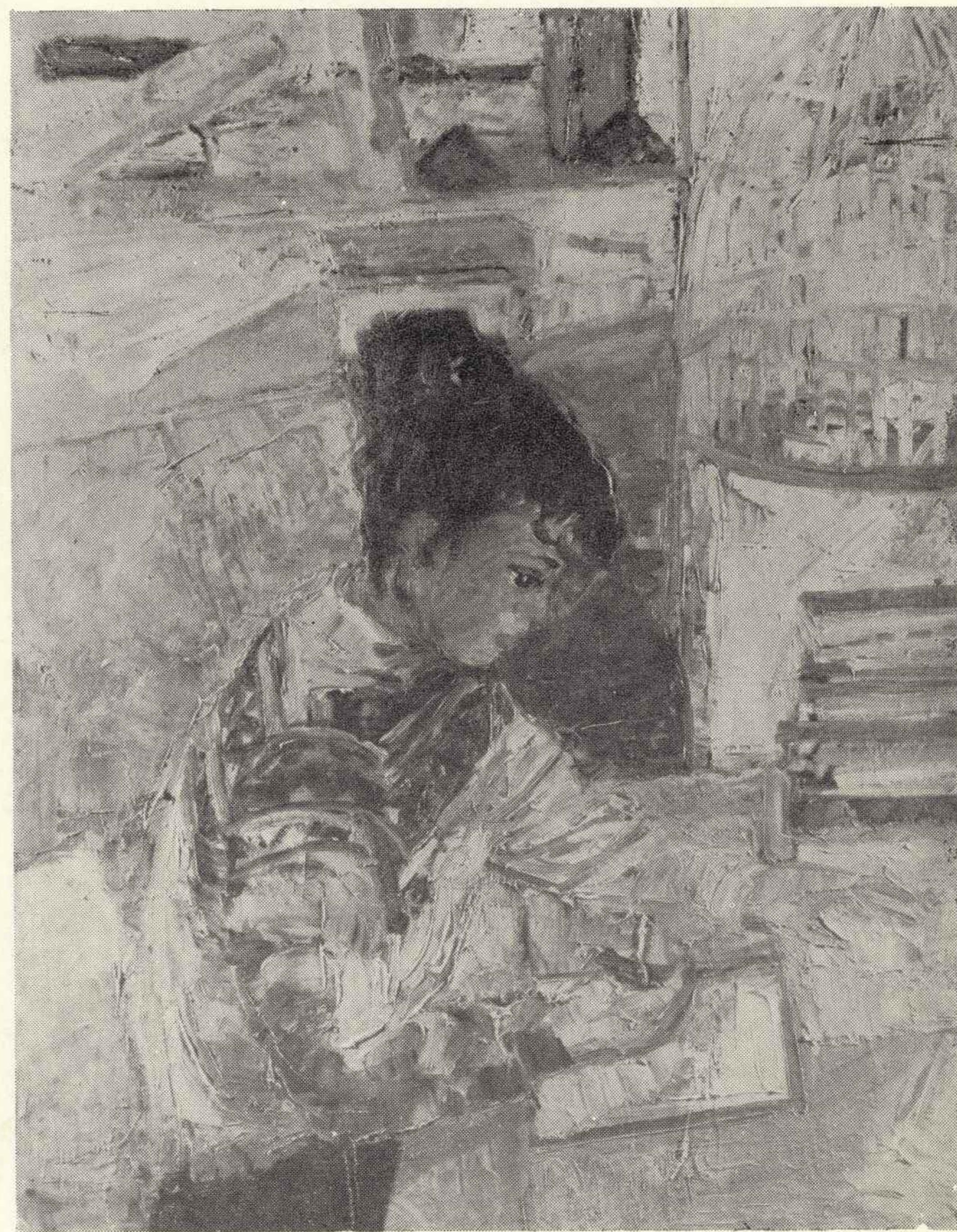
Martwa natura z owocami, 1969 (poza katalogiem)

Wiejska gitarzystka, 1969, poz. kat. 35

Basia, 1970, poz. kat. 37

Autoportret, 1971, poz. kat. 41

Zadumana, 1974, poz. kat. 52

Martwa natura z dynią, 1973, poz. kat. 49

Martwa natura z kukurydzą, 1973, poz. kat. 51

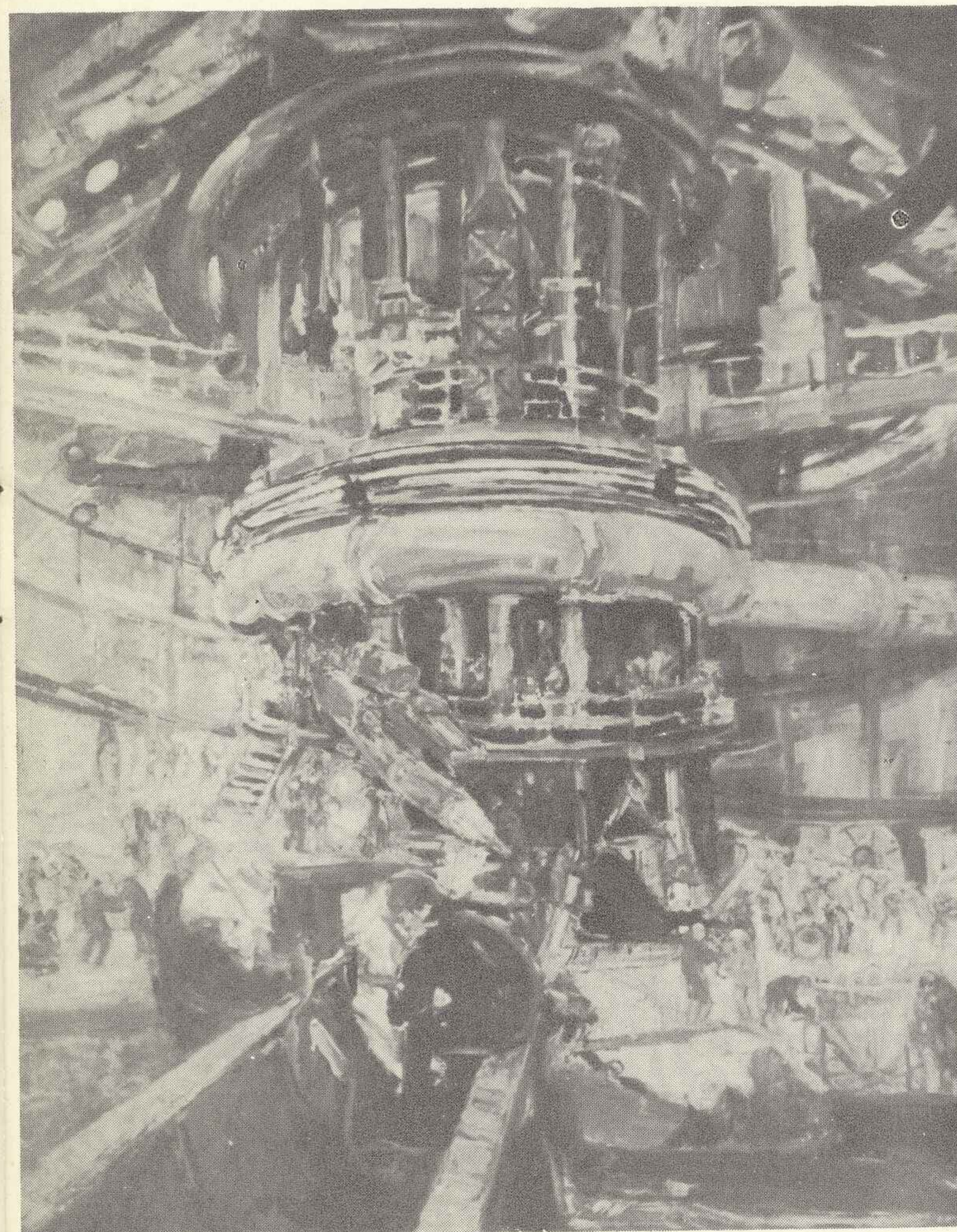
Szkic do portretu, 1976 (poza katalogiem)

Martwa natura I, 1975, poz. kat. 54

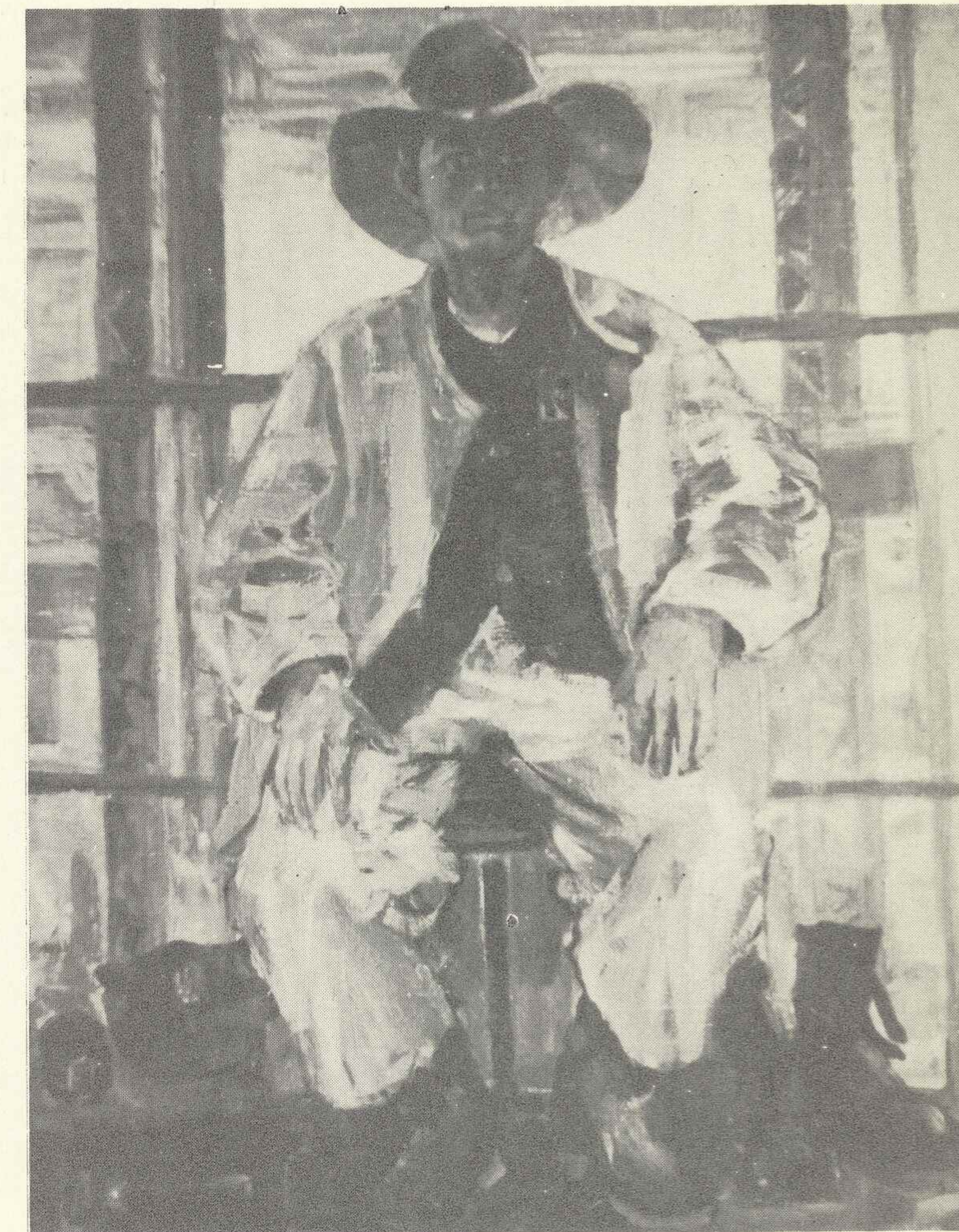

Portret Basi, 1976, poz. kat. 56

Martwa natura z rzeźbą, 1976, poz. kat. 57

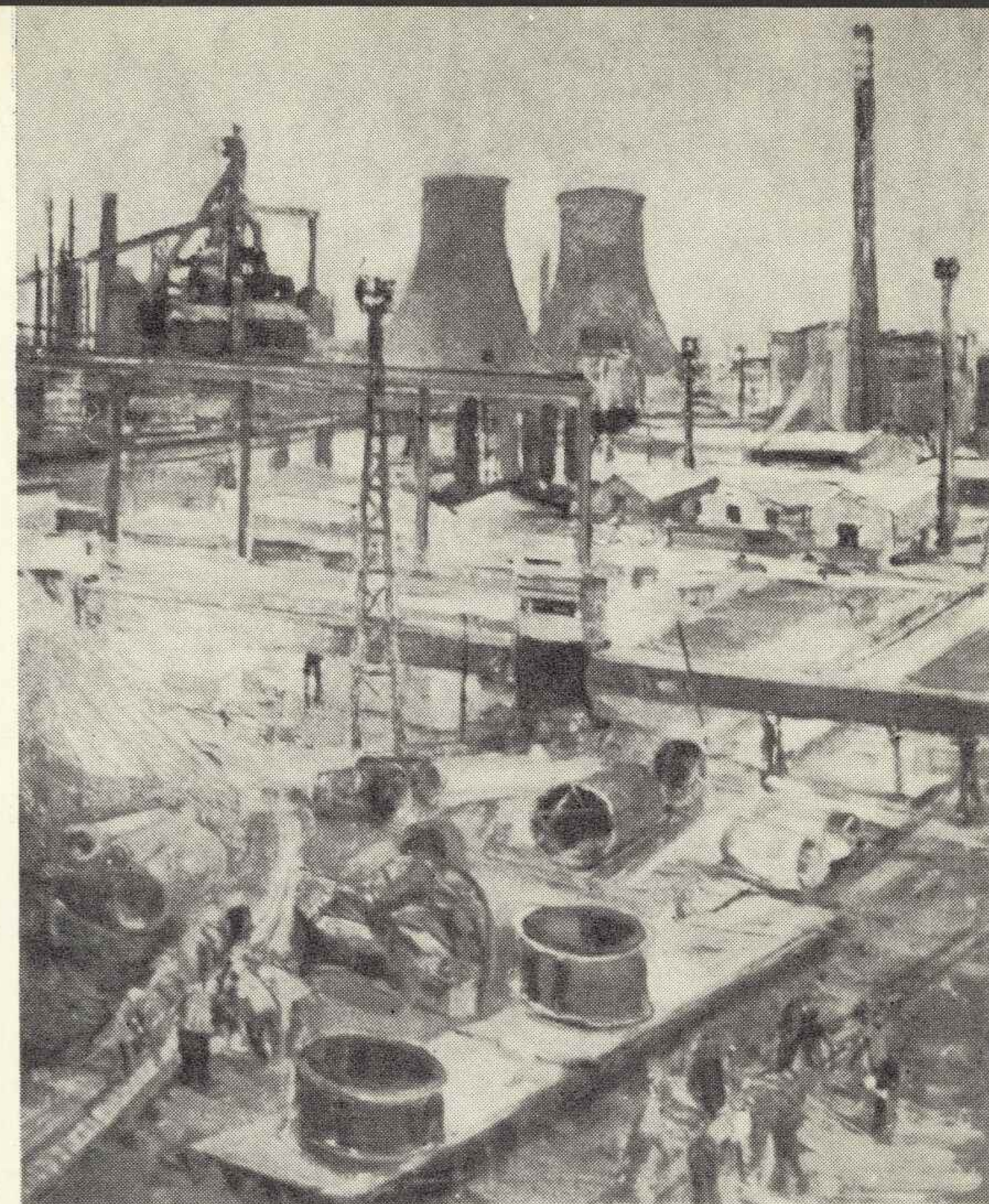
Wielki piec Huty Katowice w budowie, 1976
poz. kat. 59

Żołnierz hutnikiem, 1977,
poz. kat. 61

Hala odlewni Huty Warszawa, 1977
(poza katalogiem)

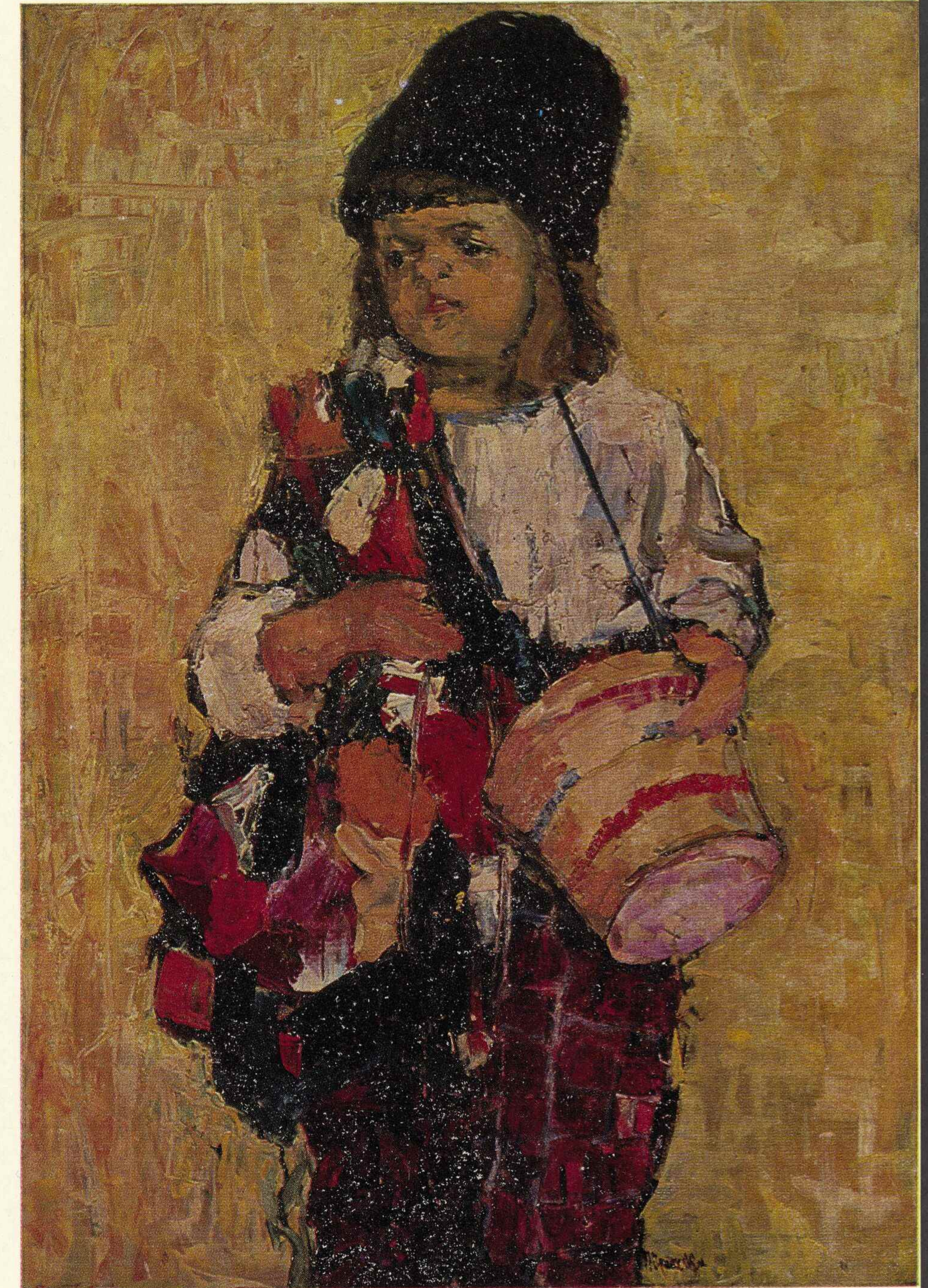

Huta Katowice od strony Ząbkowic,
1978 (poza katalogiem)

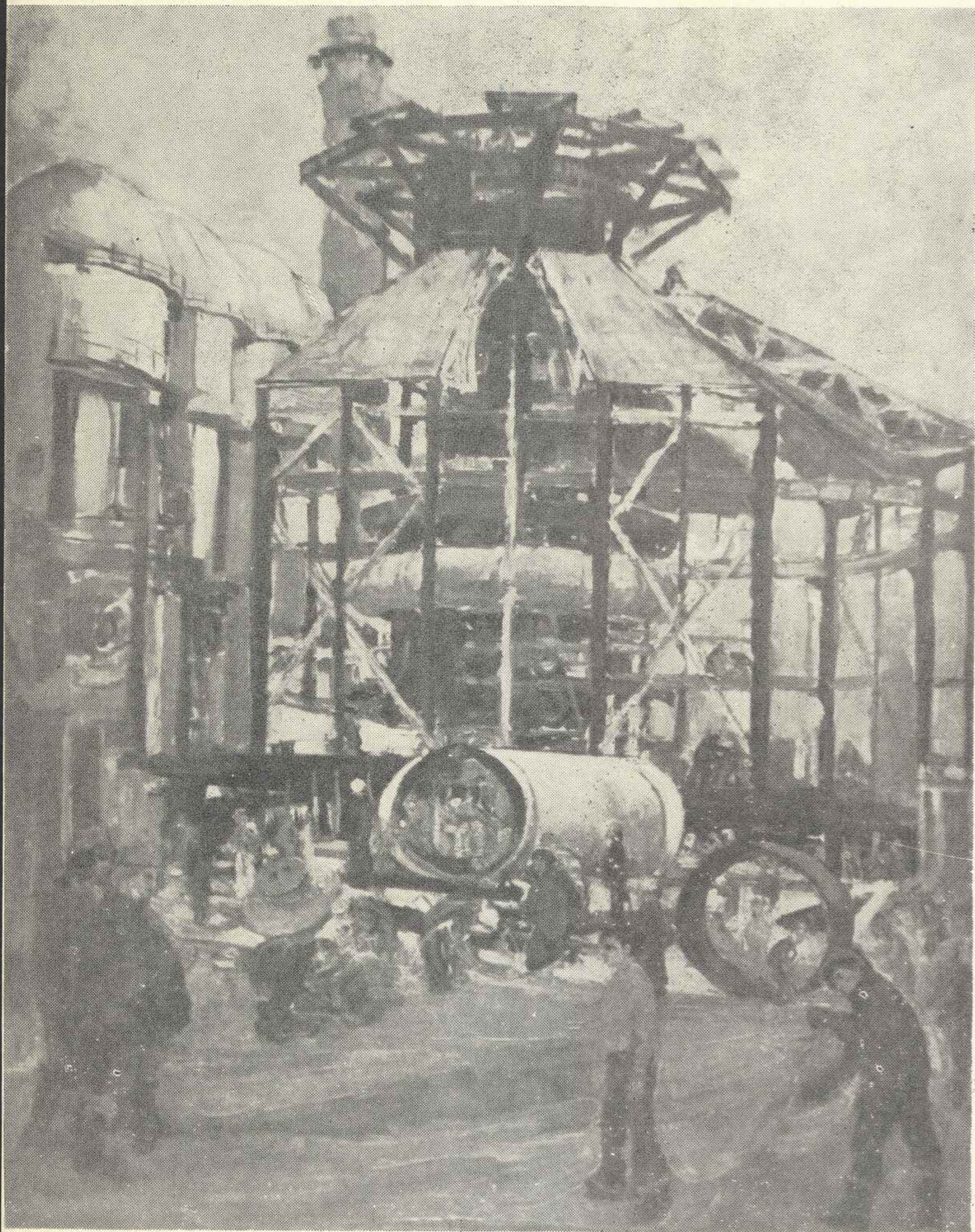
Czerwień stalowni, 1977, poz. kat. 62

Warszawskim hutnikom, 1977,
poz. kat. 63

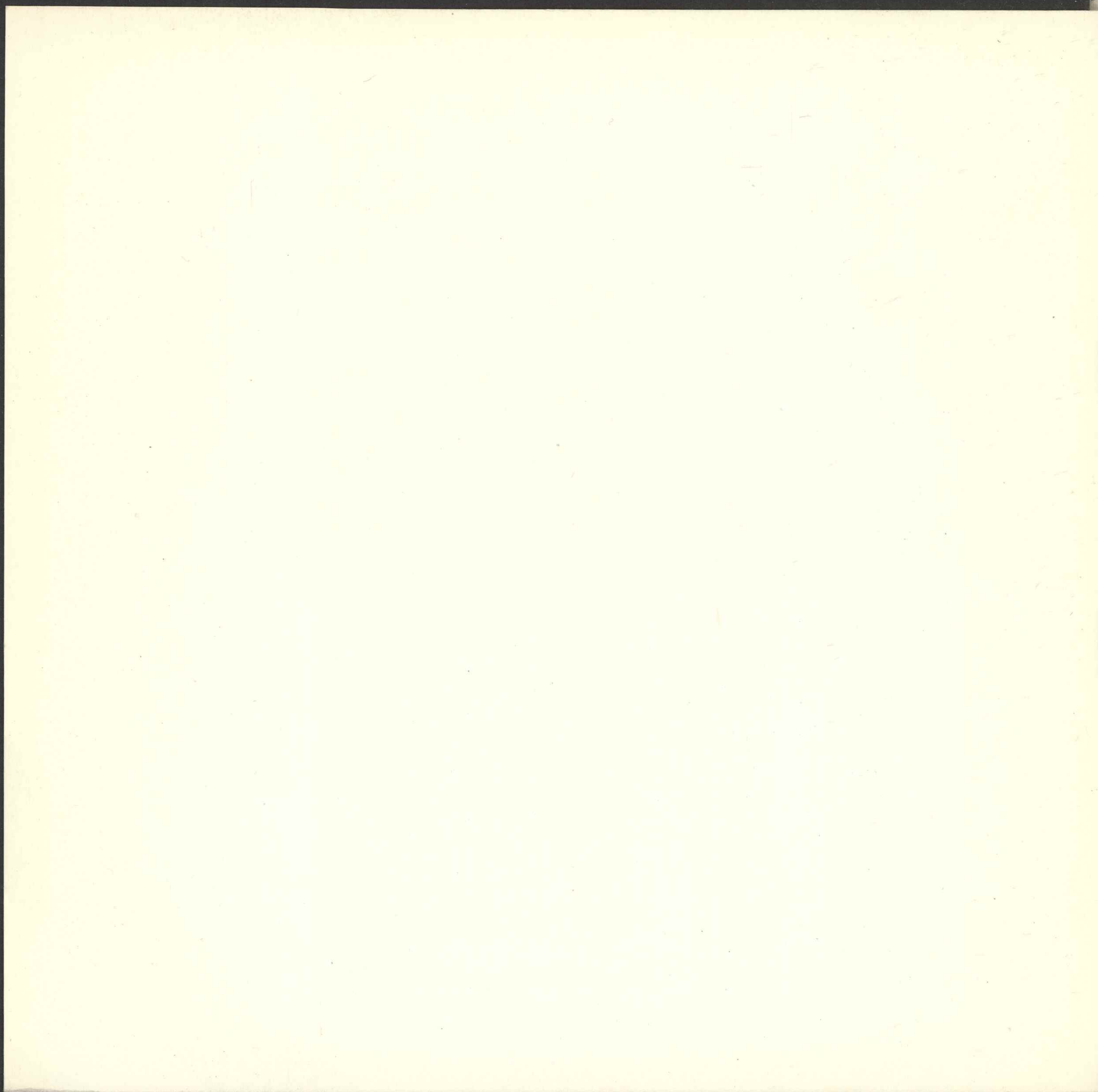
Mała Girl, 1960, poz. kat. 8

Budowa drugiego wielkiego pieca
Huty Katowice, 1978, poz. kat. 64

Czołgiści i kosmonauci, 1980, poz. kat. 74

1/84

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI
CENTRALNE BIURO
WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

TEODOZJA MŁYNARSKA

1922—1981

luty 1984

Warszawa, Zachęta, pl. Małachowskiego 3

Malarstwo Pani Teodozji Młynarskiej znam od lat dwudziestu. Jeszcze jako uczennica szkoły średniej przychodziłam do pracowni artystki by poznać bliżej jej malarstwo i odpocząć w kręgu jej sztuki.

Roztaczał się przede mną dziwny, tajemniczy świat sztalug, płócien, zapach oleju, farb i terpentyny. Z zakamarków pracowni wyłaniały się barwne martwe natury, kompozycje i zawsze wdzięcznie portretowane dzieci. Z początku wszystko to wirowało, wabiło kolorem, fascynowało niezwykłością. Z czasem oswoiłam się i przywiązałam do malarstwa Pani Teodozji i patrzyłam na jej płótna jak na dobrych znajomych, na twarze bliskich przyjaciół. Z podziwem patrzyłam na portret młodszej córki artystki malowany z tkliwością ledwie uchwytnymi pociągnięciami pędzla. Rozpoznawałam nastroje i stany emocjonalne w portretach starszej córki Aleksandry. Zamaszystymi pociągnięciami pędzla umiała malarka wydobywać jej witalność, młodość i niefrasobliwość. W kilka lat później malując starszą córkę malarka uzyskała efekt przeciwny: większą precyzyjnością kreski i bardziej stonowanymi kolorami wydobywała skupienie, powagę, zamyślenie, dojrzałość.

Ulubionym tematem artystki były dzieci — te z podwórka i z klatki schodowej, szkolne koleżanki jej córek. Dzieci wesołe, smutne i zbolące, malowane bez upiększeń, ale wrażliwie, z serdeczną życzliwością. Wybornie prezentowały się we wnętrzu mieszkania jej martwe natury pełne słońca, powietrza i lekkości.

Pani Młynarska mawiała, że pragnie, aby jej malarstwo było lekkie, pastelowe, pełne powietrza. Był to świadomy wybór środków wyrazu artystycznego, jej niepowtarzalny styl. Moim

zdaniem jej malarstwo wywodzące się z impresjonizmu francuskiego oscylowało gdzieś między Van Goghem a Renoirem. W początkowym okresie swej twórczości artystka świadomie czerpała doświadczenia z francuskiego impresjonizmu, z czasem wykształciła własny, oryginalny styl.

Przejmująca była jej miłość do ziemi śląskiej, rodzinnej i stąd wiele prac poświęciła malarka trudowi ludzi z tą ziemią związanych. Czyniła to szczerze i ofiarnie przeznaczając wraz z mężem Józefem Młynarskim wszystkie oszczędności na plenery na ziemi śląskiej, w hucie i w kopalni.

Aby zarobić na farby, płótna i tzw. „życie” — małżonkowie Młynarscy malowali porcelanę, ale w ich rękach te zdawałyby się zarobkowe prace przeistaczały się w dzieła sztuki zdobiące dziś wnętrza wielu europejskich pałaców i muzeów. Była to praca żmudna, wymagająca cierpliwości i precyzji, pochtaniająca wiele godzin nocnych, ale efekt np. w postaci amfor greckich był godzien podziwu.

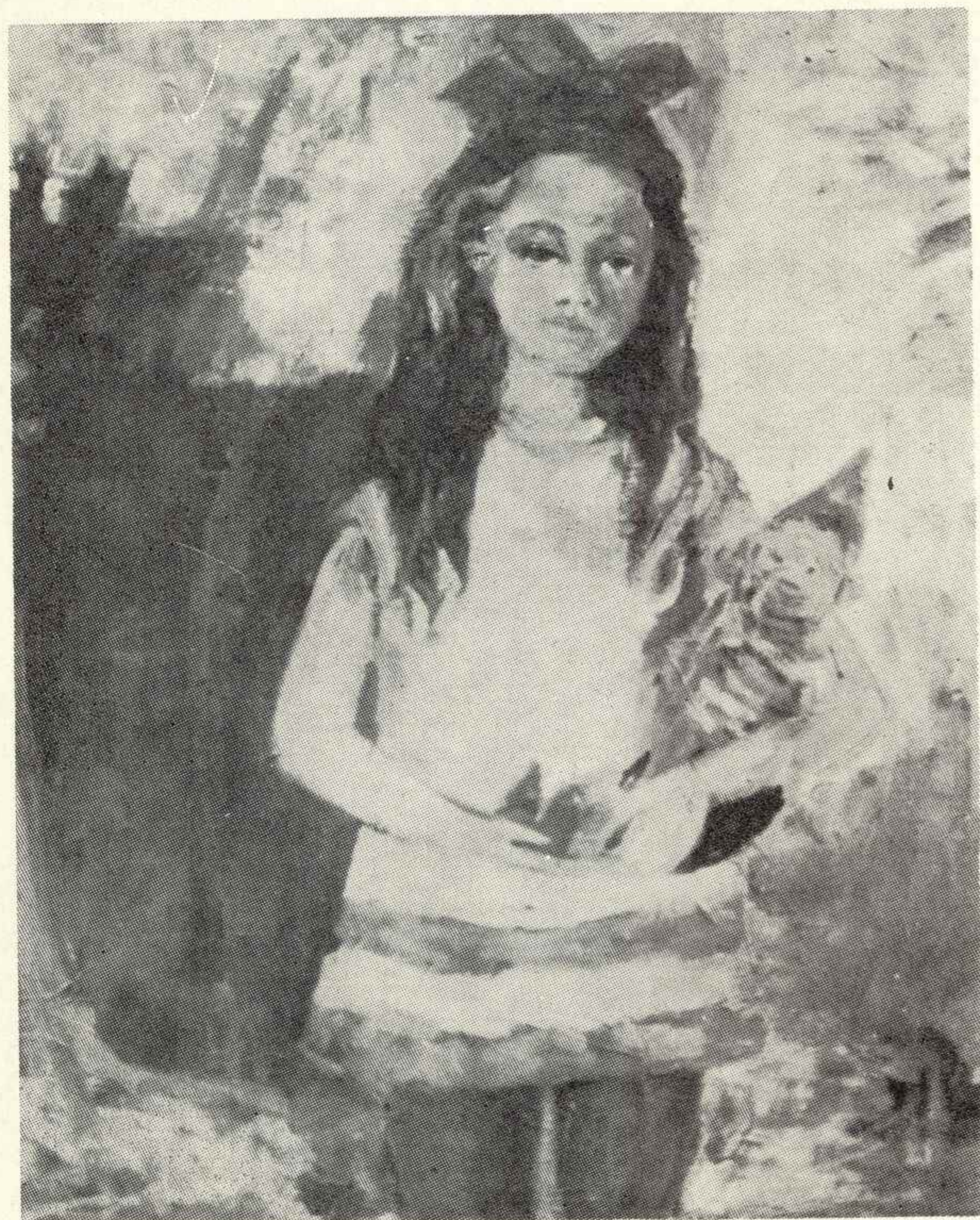
Pani Teodozja także pisała. Były to pamiętniki, poezja, opowiadania. W swoich pamiętnikach rejestrowała zmagania się z sobą, z trudnościami życia, z opornością świata zewnętrznego. W jej poezji są lęki, niepokoje, ból — wszystko to z czym się borykała, co musiała w sobie uładzić, zrozumieć — po to, by jej malarstwo mogło być tak promienne, ufne, kojące, jakby je tworzyła osoba pozbawiona nękających ją trosk.

Pani Młynarska taka, jaką ją znałem, to osoba pełna temperamentu, rozmachu, odważna. Jej temperamentem można było z powodzeniem obdzielić kilka osób i każda uchodziłaby za osobę obdarzoną wielką aktywnością życiową. Sił witalnych starczyło Pani Młynarskiej na pracę twórczą na polu malarstwa, na działalność społeczną w Związku Polskich Artystów Plastyków, na pisanie po nocach, na prowadzenie domu, wychowywanie dzieci, dla których była mądrą, kochającą matką, gotową wszystko zrozumieć, wszystkiemu zaradzić, pocieszyć, „wyciągnąć za uszy”. A gdy trzeba było — wskazać nowe cele, nowe idee, dla których warto żyć.

Dewizą życiową Pani Młynarskiej było przekonanie, że nie ma takiej złej sytuacji w życiu, w której nie byłoby jakichś stron dodatnich. Mogą to być jakieś ostrzeżenia, sygnały każące przemyśleć postępowanie, a w konsekwencji dające więcej mądrości życiowej niż sukces, który przyszedłby zbyt łatwo.

Jej pogoda ducha, optymizm, spokój wewnętrzny i dobroć dla najbliższych zwiększały się w miarę upływu lat. Osiągała to dzięki pracy nad sobą, dzięki doświadczeniom, nie zawsze optymistycznym, dzięki własnej filozofii, którą sobie z czasem wypracowała. Była wspaniałą żoną, matką i przyjacielem. Ciężka choroba odebrała ją sztuce, rodzinie i bliskim, ale w ciągu swojego gwałtownie urwanego życia zdziałała więcej niż niejeden człowiek w ciągu najdłuższego nawet życia.

Krystyna Wilińska

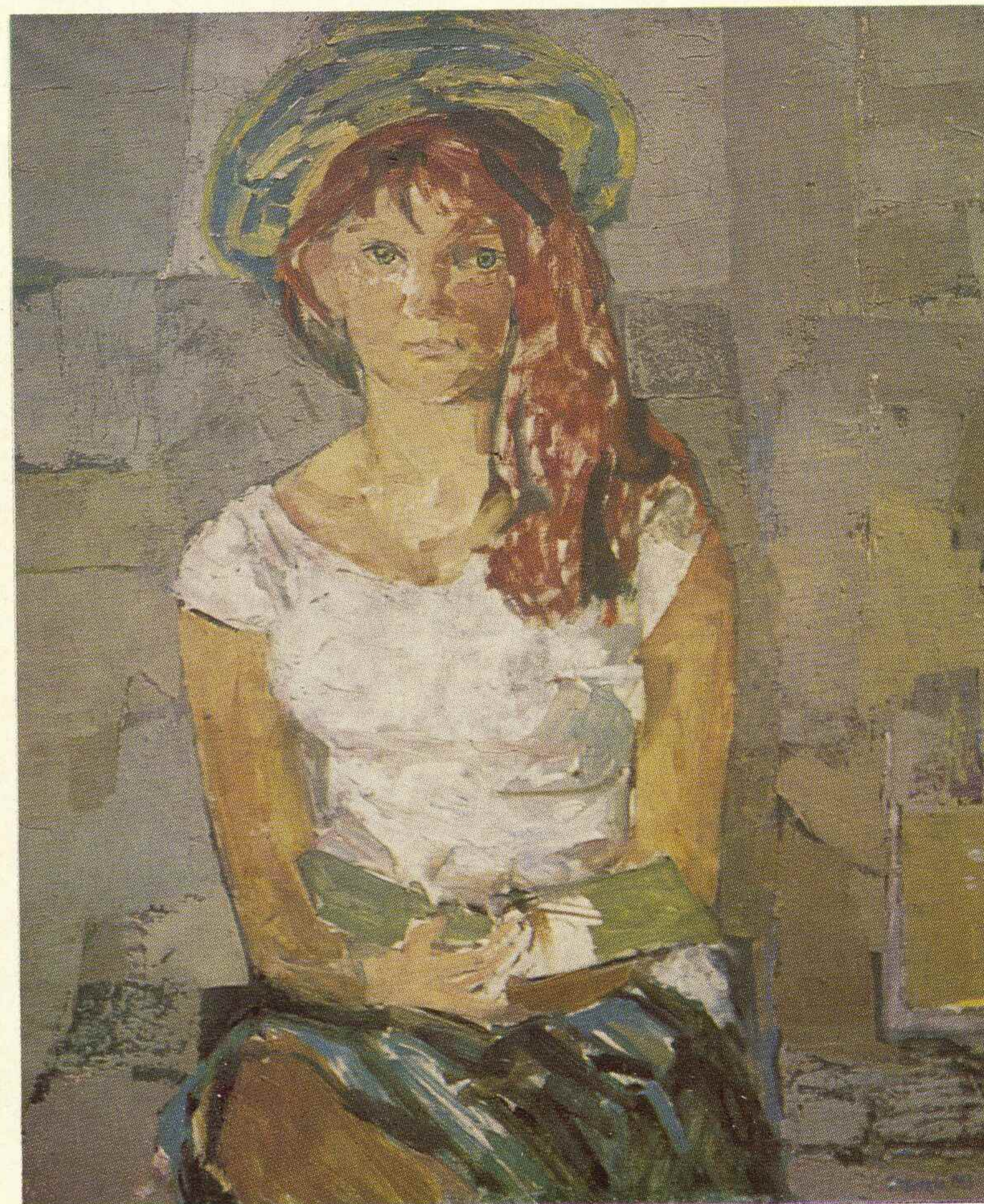

Portret Stasi, 1964

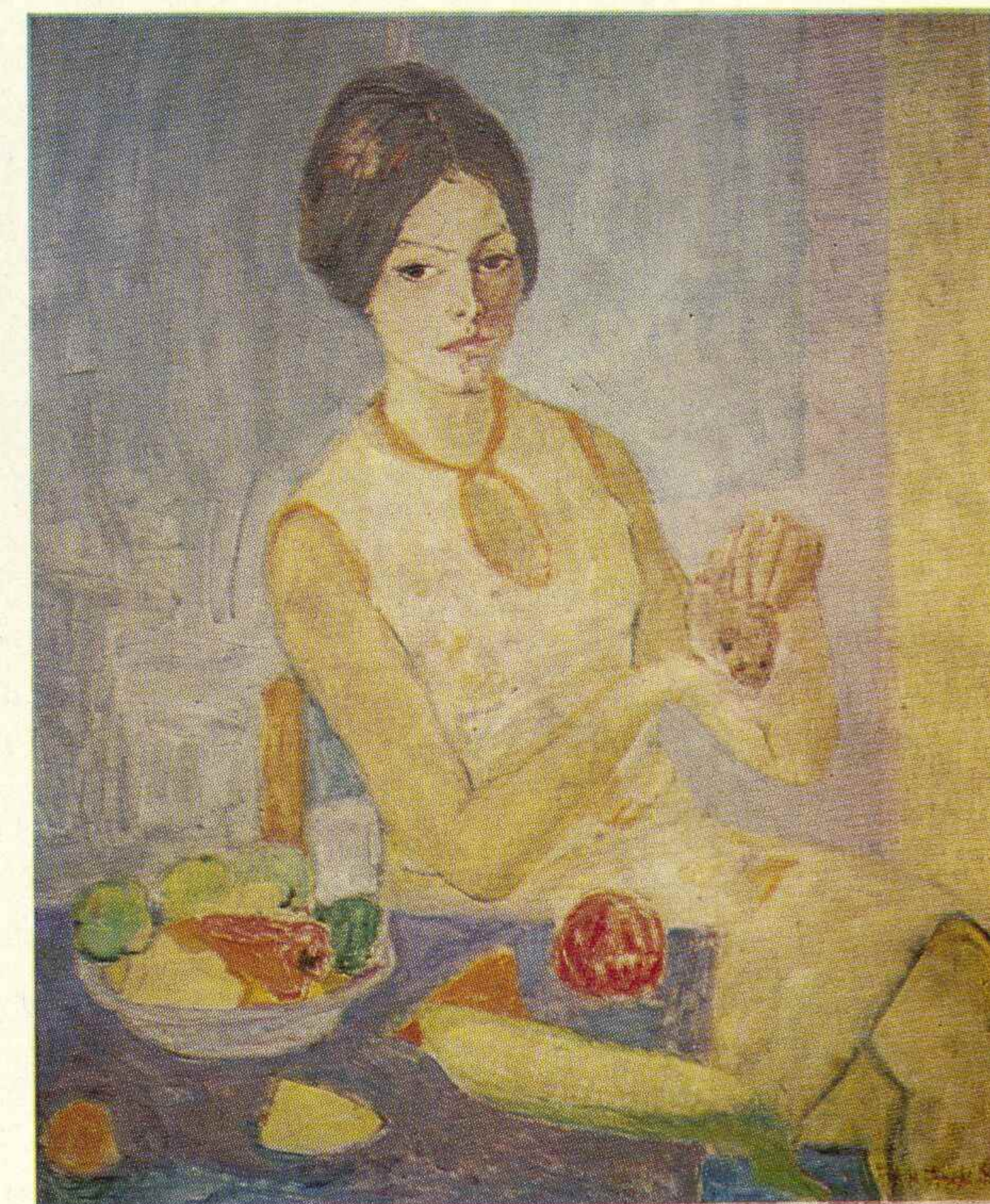
Dzieci Warszawy, 1968

Portret córki Oli, 1963

Dziewczyna z chomikiem, 1968

SPIS PRAC

1. Portret córki Oli, 1949, olej, 70×50
wł. Aleksandry Ford w Warszawie
2. Kokosy I, 1956, olej, 40×50
wł. Wiesławy Jasińskiej w Warszawie
3. Portret córeczki, 1958, olej, 50×40
wł. Aleksandry Ford w Warszawie
4. Portret córki Oli, 1958, olej, 36×50
wł. Aleksandry Ford w Warszawie
5. Łucja, 1958, olej, 35×50
wł. Wiesławy Jasińskiej w Warszawie
6. Łusia, 1958, olej, 35×50
wł. Wiesławy Jasińskiej w Warszawie
7. Autoportret szkocki, 1959, olej, 40×50
wł. Aleksandry Ford w Warszawie
8. Portret Stasi, 1964, olej, 80×100
wł. Aleksandry Ford w Warszawie
9. Dziewczyna z chomikiem, 1968, olej, 80×100
wł. Krystyny Wilińskiej w Warszawie
10. Dzieci Warszawy, 1968, olej, 99×135
wł. Centrum Zdrowia Dziecka w Międzylesiu
11. Martwa natura z samowarem, 1971, olej, 100×80
wł. Czesławy Kazimierskiej w Warszawie
12. Znajda, 1974, olej, 100×135
wł. Centrum Zdrowia Dziecka w Międzylesiu

Martwa natura, 1971

Autoportret szkocki, 1959

Konwerty Huty Katowice — Dzieło żołnierskich rąk,
1979, (poza katalogiem)